SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment"

07.09.2015.

Eksperta atzinums par zivīm Eiropas standarta platuma publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras līnijas Rail Baltica ietekmes uz vidi novērtējuma alternatīvās

1. **Pētāmās teritorijas apsekošanas datums un meteoroloģiskie apstākļi, apsekošanas ilgums, atrašanās vieta (kadastra numurs, adrese, platība) un izpētes metodes (piemēram, transektes, randomizēta parauglaukumu izvēle, fotofiksācija, maršruta iezīmēšana ar ģeogrāfiskās pozicionēšanas sistēmu)**

Tā kā atzinums aptver visas Rail Baltica alternatīvas, kam tiek veikts ietekmes uz vidi novērtējums, tad atzinuma sagatavošanai izmantoti gan citu apsekojumu ietvaros uzkrātie dati par upēm, ko šķērso paredzētā darbība, gan veikti apsekojumi laika periodā no jūnija līdz augustam.

2. **Teritorijas statuss atbilstoši aizsargājamām dabas teritorijām noteiktajam statusam (piemēram, mikroliegums, dabas liegums, dabas parks, nacionālais parks), aizsargājamās teritorijas funkcionālā zona, kurā atrodas pētāmā teritorija, ja tā atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā**

Informācija par īpaši aizsargājamām teritorijām, Ko šķērso Rail Baltica alternatīvas vai kas atrodas to tuvumā, un to statusu sniegta IVN ziņojumā.

3. **Atzinuma sniegšanas mērķis (piemēram, mikrolieguma izveidošana, dabas aizsardzības plāna izstrāde, detālplānojuma izstrāde, atzinums saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, plānotās darbības vai pasākuma izvērtējums)**

Eksperta atzinums sniegts paredzētās darbības IVN Ziņojuma sagatavošanai un tajā iekļauta tikai tā informācija, kas nepieciešama IVN Ziņojuma sagatavošanai.

4. **Vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts, arī informācija par teritorijas reljefu un mikroreljefu, hidroloģisko režīmu, sastopamajiem biotopiem un attiecīgās grupas sugām, kā arī apsaimniekošanu (arī informāciju par teritorijas vēsturisko apsaimniekošanu, ja tāda zināma), norādot dabisko, daļēji dabisko un antropogēnas izcelsmes platību īpatsvaru**

Paredzētās darbības teritorijas apraksts sniegts IVN Ziņojumā atbilstoši IVN programmas prasībām.

5. **Īss piegulošās teritorijas raksturojums**

Piegulošās teritorijas apraksts sniegts IVN Ziņojumā atbilstoši IVN programmas prasībām.

6. **Konstatētās īpaši aizsargājamās sugas vai sugu grupas un to izplatības īpatnības, norādot izmantotos informācijas avotus, noteikšanas metodiku un vērtēšanas kritērijus, kā arī esošie un potenciālie (ja tos iespējams identificēt) apdraudošie faktori apsekotajā teritorijā un to ietekmes vērtējums;**

Atzinuma 1. tabulā ir apkopota informācija par normatīvajiem aktiem, kas nosaka attiecīgās zivju sugas aizsardzības statusu.

1. tabula. Normatīvie akti, kas nosaka attiecīgās zivju sugas aizsardzības statusu

Nosaukums	Biotopu direktīvas[3] II pielikums	Biotopu direktīvas V pielikums	MK noteikumi Nr. 396[4]	MK noteikumi Nr. 940[5]
Strauta nēģis *Lampetra planeri*	x			
Upes nēģis *Lampetra fluviatilis*	x	x	x	
Lasis *Salmo salar*	x	x	x	x
Salate *Aspius aspius*	x		x	
Spidiļķis *Rhodeus sericeus amarus*	x			
Akmeņgrauzis Cobitis taenia	x			
Pīkste *Misgurnus fossilis*				
Palede[1, 2] *Alosa fallax*	x	x	x	
Platgalve *Cottus gobio*	x			
Alata *Thymallus thymallus*		x	x	x
Sīga[1, 2] *Coregonus lavaretus*		x	x	x
Platspīļu vēzis *Astacus astacus*		x	x	
Taimiņš *Salmo trutta*			x	x
Kaze[1, 2] *Pelecus cultratus*			x	

Piezīmes:
1 – monitoringā nav konstatētas;

2 – zināmi noķeršanas gadījumi piekrastes ūdeņos upju grīvās, nav zināms vai atražojas;
3 – Eiropas Padomes 1992. gada 21. maija Direktīva 92/43/EEK par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību;
4 – Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu";
5 – Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumi Nr. 940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu".

Informācija par aizsargājamo zivju sugu sastopamību upēs, ko šķērso *Rail Baltica* trase, ir apkopota 2. tabulā.

2. tabula. Aizsargājamo zivju sugu sastopamība upēs, ko šķērso *Rail Baltica* trase

Upe	Lasis *Salmo salar*	Taimiņš *Salmo trutta*	Upes nēģis *Lampetra fluviatilis*	Strauta nēģis *Lampetra planeri*	Salate *Aspius aspius*	Spidiļķis *Rhodeus sericeus*	Akmeņgrauzis *Cobitis taenia*	Pīkste *Misgurnus fossilis*	Platgalve *Cottus gobio*	Platspīļu vēzis *Astacus astacus*	Kaze[1] *Pelecus cultratus*	Sīga[1] *Coregonus spp*
Blusupe		+	+									
Salaca	+	+	+	+		+	+	+	+		+	+
Svētupe	+	+	+	+		+	+	+	+			
Vitrupe	+	+	+	+			+		+	+		
Kurliņupe		+	+	+								
Liepupe		+	+	+								
Zaķupe		+	+	+								
Aģe	+	+	+	+						+		
Ķīšupe		+	+	+								
Pēterupe	+	+	+	+			+		+			
Puska								+				
Gauja	+	+	+	+	+	+	+	+	+			
Krievupe								+				
Tumšupe				+					+			
Lielā Jugla	+	+	+	+			+		+			
Mazā Jugla	+	+	+	+		+	+		+			
Daugava					+	+	+				+	+
Bērzene	+								+			
Ķekava		+							+			
Misa			+	+			+		+			
Iecava				+			+		+			

Mēmele			+	+		+	+	+	+			
Mūsa						+	+					

Piezīmes:

1 – noķertas zvejā vai makšķerēšanā, nav zināms vai vairojas

Konstatētie Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamie biotopi, biotopi ar specifiskām izplatības īpatnībām Latvijā un konstatēto biotopu kvalitāte, norādot izmantotos informācijas avotus, noteikšanas metodiku un vērtēšanas kritērijus, kā arī esošie un potenciālie (ja tos iespējams identificēt) apdraudošie faktori apsekotajā teritorijā un to ietekmes vērtējums

Biotopu kartēšana neietilpa darba uzdevumā. Saskaņā ar biotopu klasifikatoru nozīmīgs ir 3260 – Upju straujteces un dabiski upju posmi.

7. **Citas apsekotās teritorijas bioloģiskās daudzveidības un ainavas saglabāšanai nozīmīgas vērtības, piemēram, dižkoki, veci koki, alejas, zinātniski nozīmīgas sugu atradnes**

Netika konstatēti.

8. **Pētāmās teritorijas aizsargājamo dabas un ainavas vērtību labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības un darbības, lai uzlabotu konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību neatkarīgi no to aizsardzības statusa; secinājumi par plānotās darbības vai pasākuma ietekmi uz konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību, kā arī uz piegulošo teritoriju un nosacījumi darbības vai pasākuma veikšanai.**

No sugu un to biotopu aizsardzības viedokļa ilgtermiņā nepieciešams:

- neizmantot šķērsojumu risinājumus, kas samazinātu zivju migrāciju iespējas un padarītu daļu no biotopu platības tām nepieejamu;
- izvairīties no biotopu pārveidošanas, t.i., pēc iespējas samazinot darbus upju gultnēs un/vai paredzēt biotopu atjaunošanu, ja nepieciešams;
- veikt pasākumus nemainīgas ūdens kvalitātes nodrošināšanai;
- ierobežot būvniecības aktivitātes upēs zivju nārsta un migrāciju laikā;
- veikt preterozijas pasākumus.

Konkrētu upju un upju posmu ekspertīzes tiks veiktas atbilstoši Valsts vides dienesta reģionālo vides pārvalžu izsniegtajiem tehniskajiem noteikumiem.

9. **Atzinumam pievieno kartoshēmu ar norādītām koordinātām, ja iespējams, – arī kartes un fotogrāfijas. Kartoshēma ir uz ortofotokartes vai topogrāfiskās kartes, vai mežaudžu plāna, vai zemes lietojuma veidu kartes pamatnes shematisks pētāmās teritorijas un tās robežu attēlojums mērogā, ne mazākā kā 1:10 000. Kartoshēmā atzīmē pētāmajā teritorijā konstatētās Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu atradnes, kā arī citas teritorijas ar īpašām aizsardzības un apsaimniekošanas prasībām, ja tādas konstatētas pētāmajā teritorijā. Kartoshēmu sagatavo, izmantojot koordinātu sistēmu LKS 92 (Transversālā Merkatora projekcija. Mēroga koeficients uz ass meridiāna – 0,9996; x ass vērtība uz centrālā meridiāna – 500 000, atskaites punkts no ekvatora (False Northing = 0) – 0 m), kurā atzīmētas pētāmās teritorijas robežas.**

Kartogrāfiskais materiāls ir iekļauts IVN Ziņojumā.

Jānis Birzaks

Sertifikāta numurs 056, izsniegts 11.03.2011. par sugu grupu: zivis

(derīgs līdz 10.03.2019.)

Atzinums sagatavots uz septiņām lappusēm.